

Sayı : B.13.2.SGK.0.10.07.01/01-031/547
Konu : 3201 sayılı Kanuna göre aylık alanların yurtdışında
çalışması, ödenek veya yardım alması

13/09/2010

GENELGE
2010/103

Bilindiği üzere, 3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurtdışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanununun 6 ncı maddesinin (A) paragrafına göre yurtdışı hizmet borçlanmasından yararlananlara aylık bağlanması şartlarından biri de yurda kesin dönüşmüş olması, bu Kanuna ilişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrası (d) bendindeki tanımıyla yurtdışındaki çalışmanın sona ermesi, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneğinin alınmamasıdır.

Anılan Kanununun 6 ncı maddesinin (B) paragrafında ise yurtdışı hizmetlerini borçlanmak suretiyle aylık bağlananların tekrar yurt dışında yabancı ülke mevzuatına tabi çalışmaya, ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almaya başlamaları, bağlanan aylıklarının kesilme sebebi olarak belirlenmiştir.

Buna göre, yurtdışında geçen sigortalılık sürelerini borçlanan ve tahakkuk ettirilen borç miktarını ödedikten sonra yurda kesin dönüş yaptığını beyan eden ve borçlandıkları hizmetler dikkate alınarak kendilerine aylık bağlanan vatandaşlarımızla ilgili olarak sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ülkelerin sosyal sigorta kurumları ile yapılan yazışmalar neticesinde, aylığın başlangıç tarihi itibarıyla yurtdışında çalıştıkları veya ikamete dayalı bir sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği aldıkları tespit edilenlerin aylıkları, yukarıda sözü edilen madde hükmü uyarınca başlangıç tarihi itibarıyla iptal edilerek yersiz ödenen aylıkların geri alınması yoluna gidilmektedir.

Ancak, bu uygulama yargıya intikal ettiğinde, mahkemelerce, sigortalının kesin dönüş yapmadığı, yurtdışı ilişkisinin devam ettiği kabul edilmekle birlikte, yersiz ödenen aylıkların geri alınmasına ilişkin talebimiz kesin dönüş yapılmayan sürelerle münhasır olmak üzere kabul edilmekte, bu sürelerin bitiminden sonraki aylıklar için ise reddedilmektedir.

“Tahsis İşlemlerinde Tereddütlü Konular”a ilişkin 11/09/2009 tarihli ve 2009/114 sayılı Genelgenin (1-G) maddesinin son paragrafında “Sigortalıların 3201 sayılı Kanuna göre borçlananlar dahil tahsis talebinde buldukları tarihte işten ayrılma koşulunun gerçekleşmediğinin sonradan tespit edilmesi halinde, sigortalılara yersiz ödenen aylıkların tahsili yoluna gidilecek ancak, işten ayrılma koşulunun yerine geldiği tarihi takip eden aybaşından itibaren tahsis talep şartı aranmaksızın aylıkları yeniden başlatılacaktır.” hükmü yer almaktadır.

Bu hüküm uyarınca, aylığın başlangıç tarihi itibarıyla yurt içinde çalışmalarını sürdürdüğü çalışmanın sona erdiği tarihten sonra tespit edilen sigortalılardan sadece çalışılan süre içinde

ödenen aylıklar geri alınmakta, işten ayrılış tarihinden sonraki süreler için ise aylıkların ödenmesine devam edilmektedir.

11/09/2009 tarihli ve 2009/114 sayılı Genelge ile yapılan değişikliğe kadar önceki uygulama doğrultusunda devam eden davalar ile yersiz ödemelerin tahsili işlemleri de dikkate alınarak aşağıdaki şekilde uygulama yapılması uygun görülmüştür.

1- 3201 sayılı Kanuna göre yurtdışı sigortalılık sürelerini borçlandıktan sonra aylık talebinde bulunanlardan aylığın başlangıç tarihi itibariyle yurtdışında çalışmalarını sürdürdüğü aylık bağlanmadan önce tespit edilenlerin talepleri reddedilecektir. Bunlara, yurtdışındaki çalışmaların sona ermesi kaydıyla yapacakları yeni tahsis taleplerine göre aylık bağlanacaktır.

2- 3201 sayılı Kanuna göre yurtdışı sigortalılık sürelerini borçlanmak suretiyle aylık bağlananlardan aylığın başlangıç tarihi itibariyle yurtdışındaki çalışmalarının sona ermediği aylık almakta iken tespit edilenlerin aylıkları, aylık bağlanması için gerekli olan yurtdışındaki çalıştığı işten ayrılma şartının yerine gelmemesi gerekçesiyle başlangıç tarihinden itibaren iptal edilecek, ancak, yurtdışındaki çalışmanın sona erdiği tarih, tahsis talep tarihi olarak kabul edilerek bu tarihi takip eden aybaşından geçerli olmak üzere yeniden hesaplanacaktır.

3- 3201 sayılı Kanuna göre aylık almakta iken yeniden yurtdışında çalışmaya başladıklarının çalıştıkları sürede tespiti halinde, aylıklar, çalışmanın başladığı tarihi takip eden ödeme dönemi başından geçerli olmak üzere kesilecek, çalışmanın sona ermesi kaydıyla yapılacak olan yeni tahsis talebine göre, varsa aylıklarda meydana gelen artışlar da uygulanmak suretiyle çalışmanın sona erdiği tarihi takip eden ödeme dönemi başından geçerli olmak üzere yeniden ödenmeye başlanacaktır. Yurtdışında çalışıldığının, çalışmanın sona erdiği tarihten sonra tespiti halinde ise kesilmeksizin aylıkların ödenmesine devam edilecek, ancak çalışma süresince ödenen miktarlar yersiz ödeme olarak kaydedilecektir.

4- Aylık başlangıç tarihi itibariyle ya da aylık almakta iken sosyal sigortadan muaf cüzi çalışması bulunduğu tespit edilenler hakkında aylıkların iptali ya da kesilmesi yönünde bir işlem yapılmayacaktır.

5- Yukarıdaki 2 nci ve 3 üncü maddelere göre yurtdışında çalışılan dönem içinde ve aylığın yeniden hesaplanması sonucu aylık miktarındaki düşüş nedeniyle aylığın yeniden başladığı tarihten sonra yapılan yersiz ve fazla ödemeler, 5510 sayılı Kanununun 96 ncı maddesine göre geri alınacaktır. Yine 2 nci maddeye istinaden aylığın yeniden hesaplanması sonucu aylık miktarındaki yükselme nedeniyle aylığın yeniden başladığı tarihten sonraki ödeme süreleri için hesaplanan birikmiş aylık farkları da, yürürlükteki uygulamaya göre ödenecektir.

6- Bu Genelgenin uygulamaya gireceği tarihten önce, konuya ilişkin Kurumumuzca açılan alacak davaları ile sigortalılar tarafından Kurumumuz aleyhine açılan davalar, sadece yurtdışında çalışılan sürelerde ödenen aylıkların geri alınması ile sınırlı tutulacaktır.

7- Yukarıdaki maddelerde açıklanan esaslar, durumları aşağıda belirtilen kimseler hakkında da uygulanacaktır.

a) 3201 sayılı Kanuna göre aylık bağlandıktan sonra aylığın başlangıç tarihi itibariyle yurt dışında ikamete dayalı sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği almayı sürdürenler ile aylık almakta iken yurt dışında ikamete dayalı sosyal sigorta ya da sosyal yardım ödeneği alanlar.

b) Sosyal güvenlik sözleşmelerine göre aylık bağlandıktan sonra aylığın başlangıç tarihi itibariyle yurt dışında çalışmalarını sürdürenler ile aylık almakta iken yurt dışında çalışmaya başlayanlar.

c) Sadece yurt içindeki sigortalılığa bağlı olarak mevzuatımıza göre aylık bağlandıktan sonra aylığın başlangıç tarihi itibariyle yurt dışında çalışmalarını sürdürenler ile aylık almakta iken yurt dışında çalışmaya başlayanlar.

8- Yukarıdaki (7-c) maddesinde belirtilen aylık sahiplerinin, ülkemizin sosyal güvenlik sözleşmesi imzaladığı ülkelerde çalışmaları halinde, bunların durumları ayrıca ilgili sosyal güvenlik sözleşme hükümlerine göre değerlendirilecektir.

9- 14/05/2008 tarihli ve 2008/37 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

Bilgi edinilmesini ve gereğini rica ederim.

M. Emin ZARARSIZ
Kurum Başkanı

DAĞITIM _____ :

Gereği _____ :

Merkez ve Taşra Teşkilatlarına

Bilgi _____ :

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına